

# שותפים כולם



לזמנות חינוכיות המתפתחות במוסדותינו  
 לעיון  
 לאימוץ אפשרי

שבט תשע"ח | גיליון 12

## ההיסטוריה חוזרת



אילו מכונות זמן היו קיימות במציאות, זה היה פותר את בעיותיהם של הרבה מורים להיסטוריה ושל מוסדות חינוך בכלל. איך מלמדים על מאורעות היסטוריים כשהתלמידים אינם חווים את כל האווירה של התקופה המדוברת, ואינם מכירים מקרוב את הרקע שמסביב? האמת היא שאמנם מכונות זמן טרם הומצאו, אבל כבר יש כלים שמאפשרים לחוות את האירועים ההיסטוריים.

באולפנת בני עקיבא כפר פינס, למשל, אחת לכמה זמן מנכחים אירועים היסטוריים באולפנה, במסגרת **ימי שיא** שבהם תלמידות האולפנה - כולן או חלקן, מה שמתאפשר - נכנסות לתוך התרחשויות משמעותיות בתולדות האומה.

"באופן כללי היסטוריה באולפנה זה משהו מיוחד," אומרת הדס דוד, רכזת ההיסטוריה באולפנה. "אנחנו משתדלים להנגיש את ההיסטוריה כמה שיותר, לתת לבנות להרגיש אותה. השיעורים עצמם חווייתיים אצלנו, וימי השיא הם באמת שיא השיאים של הלמידה המשמעותית הזאת. אנחנו עולים עוד קומה, עוד צעד במסע של התחברות לעם."

במסגרת ימי השיא מוקדש רוב יום הלימודים לפעילות, שיחות, חידות וסדנאות - כולן סביב אירוע היסטורי מסוים, ובאווירה המתאימה לתקופה המדוברת. בחנוכה שחלף, למשל, נכנסו שכבות ט-י באולפנה לאירוע רחוק במיוחד: לתקופת מרד החשמונאים ביוונים. זה קרה למשך יום שלם כמעט, בין עשר בבוקר לארבע אחרי הצהריים. בין השאר הן היו צריכות להכריע בעצמן בדילמות שעמדו בפני החשמונאים. "אחת הדילמות הייתה אם להמשיך את המרד אחרי ההישג של בית המקדש; האם להמשיך לביסוס מדינה יהודית, או לחזור איש לביתו? ההכרעה לא הייתה ברורה מאליה, הרי לחמנו שלוש שנים, אז אולי זה הזמן לחזור הביתה. הדילמות עזרו לבנות להרגיש מחוברות. חיברנו את העניין כמובן למדינה שלנו היום."

בשלב זה בריאיון, כותב שורות אלו מגלה דבר מעניין: גם בשבוע שבו נערך הריאיון יש תאריך משמעותי בתולדות המדינה, והוא מתקשר ליום השיא הבא באולפנה, שיתקיים מחוץ לכתלי בית הספר. "השבוע היה אצלנו פרופסור נחם אילן שדיבר על 'העסק הביש'. בפרשה זו עלו שניים על הגרדום בח' בשבט, וכל שכבת י"א נוסעת לאזכרה שלהם. כל השבוע דנו ודיברנו על זה, והשבוע אנחנו נוסעים לאזכרה, משם תפילת מנחה בכותל ואחר כך ניפגש להרצאה של גרשון בר כוכבא."

אילו מכונות זמן היו קיימות במציאות, זה היה פותר את בעיותיהם של הרבה מורים להיסטוריה ושל מוסדות חינוך בכלל.

איך מלמדים על מאורעות היסטוריים כשהתלמידים אינם חווים את כל האווירה של התקופה המדוברת, ואינם מכירים מקרוב את הרקע שמסביב?



**נשמע שזה דורש הרבה השקעה. מתי עובדים על יום כזה?**

"יש לנו ישיבות צוות לכל מקצוע פעם בשבוע. בישיבות אלו אנחנו יושבים יחד, מטכסים עצה מה יהיה, מה סדר היום, אילו תכנים יהיו. הישיבות הללו עוזרות ביומיום לבנות מערכי שיעור חווייתיים ומשמעותיים, ועוזרות גם בהפקה של ימי שיא."

**ישיבות צוות מספיקות כדי לתכנן, אבל מתי מכינים בפועל?**

"זה כבר לא בתוך שעות בית הספר... עובדים ומשקיעים גם בבית."

ההשקעה בממד החווייתי בלימוד ההיסטוריה אינה עוזרת רק להעביר את החומר או להקנות ידע; היא מחזקת אצל התלמידים את התחושה שגם הם עצמם חלק בלתי נפרד מהסיפור, ושהם אמורים להיות אלה שימשיכו אותו הלאה.

"ההיסטוריה זורמת בעורקינו, זה לא משהו שהיה ונגמר, הוא עדיין קורה," אומרת הדס. "גם אנחנו מתישהו נהיה חלק מההיסטוריה, ובשביל זה אנחנו צריכים להתחבר אליה."

אפרטיים: הדס רז, רכזת היסטוריה באולפנת בני עקיבא כפר פינס | 050-3199155

## קצרים

### מאחורי כל מדריך מצליח...



בישיבת בני עקיבא מירון דואגים לפרגן למדריכי הפנימייה, ולא רק להם אלא גם לבנות זוגם. התפקיד האינטנסיבי של המדריכים, שדורש את נוכחותם גם (ולפעמים בעיקר) בשעות הערב, דורש מסירות גם מנשותיהם שבינתיים מנהלות את הבית והמשפחה לבד. לפני חנוכה הוציאה הישיבה את כל נשות המדריכים לערב גיבוש והוקרה. הפעם הגברים נשארו בבית, והנשים נהנו מערב מושקע וחוויתי. דרך נפלאה להכיר תודה והערכה.

אפרטיים: שי גרינבאום | 050-5982033

### רב ליום אחד



לא מדובר ביוזמה קבועה, אלא דווקא בשיבוש חד פעמי של יוזמה קבועה: בישיבת בני עקיבא נתיב מאיר מתקיים מדי שבוע שיעור של ראש הישיבה בסוגיות הלכתיות, אלא שפעם אחת נבצר מראש הישיבה להגיע. אבל התלמידים לא ויתרו על הקביעות; אחד מהם, תלמיד כיתה י"א, טרח והכין בעצמו דף מקורות בעיון, והעביר אותו לכל שאר המשתתפים. דוגמה קטנה שמראה איך "אילוף" יכול להיות הזדמנות ליוזמה ולהשתתפות של תלמידים.



## כן בבית ספרינו

הפעם נשמח לקבל מכם תשובות לשאלה:  
??????



אנו ממשיכים  
בפינת השאלה הזוהה...

נשמח לשמוע על יוזמות חינוכיות מקוריות כדי לפרסמן:  
[h a i m @ h a o t i y o t . c o m](mailto:haim@haotiyot.com)

כתיבה: חיים אקשטיין